

dit ad proprium bonum cui poena contrariatur, et quia firmus Deo inharens, magis confidit de premio, et per consequens minus timet de poena. » QUONIAM TIMOR (SERVILIS) POENAM HABET; supplicium habet, ut interpres eandem vocem vertit, Matth. 25, v. ult.: unde Erasmus hic vertit: *Cruciatum habet*; stimulat enim malam conscientiam timor servilis ante peccatoris justificationem; jam vero ubi justificatus est, et perfectus in animâ securitate, inquit S. Augustinus, quale gaudium nobis est vel in hoc vel in futuro seculo? et in hoc seculo quis nobis nocetibus plebis charitate? Videte quomodo exultat Apostolus de ipsâ charitate: *Quis nos separabit, inquit, à charitate Christi? tribulatio? an angustia?* etc., ad Rom. 8, v. 35; sanat ergo charitas quod vulnerat timor, ait S. Augustinus. Probat igitur S. Joannes quod charitas perfecta pellat timorem, quia poena et conscientia cruciatus qui conjunctus est timori, non consistit eum dulcedine quae associatur perfectae charitati. Unde non sinit assuetum mentem Apostoli Gaius et Titelmannus, qui *timor poenam habet* exponunt: Versatur circa poenam tanquam objectum: agit enim S. Joannes de poena, seu cruciatio, non qui est objectum, sed qui est effectus timoris in peccatore, quem conscientia criminum cruciat ex timore gehennae. QUI AUTEM TIMET, serviliter poenas gehennae propter conscientiam peccatorum, NON EST PERFECTUS IN CHARITATE, nondum habet charitatem perfectam quâ Deum super omnia diligit et peccata ei remittuntur: idè enim conscientia peccatorum eorum ejus torquet, quia nondum facta est justificatio, aiunt S. Augustinus et Beda post eum. Potest tamen talis timens habere charitatem imperfectam et inchoatam, quâ Deum diligere incipiat, licet nondum super omnia diligit, ex certâ doctrinâ S. Augustini, quam etiam indicat Tridentinum, sess. 6, c. 6. Hæc videtur genuina difficultas et intricata hujus loci explicatio, ut nempe S. Joannes tantum loquatur de timore gehennae quo peccatores propter peccata præterita concutuntur; quia hunc timorem clarè opponit fiducia et spel æterni premii quam sancti è contra propter bona sua opera ex perfectâ charitate facta concipiunt. Non disputat ergo hic S. Joannes an perfecti in charitate à peccatis futuris timore poenae interdum absterneant, sed an præteritorum peccatorum poenas timeant. Interim tamen verum est viros perfectos in charitate secundum inclinationem charitatis, et ex amore justitiæ, non ex solo timore poenae, solere operari: quomodo etiam hanc sententiam: *Perfecta charitas foras mittit timorem*, sæpè interpretantur S. Augustinus et alii. Et licet interdum sancti, quando præsertim aliquâ gravi tentatione sollicitantur, poenas inferni sibi representent, et propter eas à peccato absterneant, hoc tamen non est principale motivum, sed secundaria et instrumentale, faciuntque timorem hunc servire timori filiali et charitati, quæ timoris filialis est mater: quia enim justus timet Dei offensam quem amat, idè arripit terrorem inferni ut concupiscentiam ab affectu peccati avertat, et tentationi non succum-

bat; unde S. Augustinus, lib. 85, quæst. 56, ait timorem, ne ligatis manibus pedibusque militantur in tenebris exteriores, esse etiam sapientibus necessarium: Sapiens autem est, inquit, qui Deum summè diligit, et proximum tanquam seipsum: quapropter timor Dei, ait, non tantum inchoat, sed etiam perficit sapientem. Si verò timor servilis non famuletur charitati, sed homo ab opere malo tantum absterneat, quia poena terretur, non quia justitiâ delectatur, tunc est serviliter servilis, quia præter servitutem essentialiam quæ sumitur ab objecto, habet aliam accidentariam quæ est carentia consortii charitatis; idèoque intrante charitate necessariò expellitur.

VERS. 19. — NOS ERGO DILIGAMUS DEUM. Hortatus erat, v. 11, ad dilectionem fraternam, quia Deus prius sic nos dilexisset; nunc verò post satis longam digressionem eodem argumento Dei dilectionem inculcat, insinuans utramque dilectionem sic connexam esse ut una non sit sine alterâ. Particula *ergo* non est illativa, sed solam continuativa sermonis: unde nos habetur in Græco. QUONIAM DEUS PRIOR, cum nos mortui peccatis essemus, nec in amore eum prevenire possemus, ut dictum est v. 9 et 10, dilexit nos; et diligendo nos è massâ mortuâ humani generis elegit: *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos*, Joan. 15, v. 16. Verùm quia multi diligunt Deum verbo et lingua, non opere et veritate, 1 Joannis 5, v. 18, addit:

VERS. 20. — SI QUIS DIXERIT, verbo aut tacitâ cogitatione, QUONIAM DILIGO DEUM. Particula *quoniam* redundat, sicuti Joan. 1, v. 20, et aliàs sæpè, quando verba alienjuss citantur, veluti hoc loco: unde interpres noster eam omittit, ad Rom. 5, v. 8; Matth. 5, v. 31; et alibi. ET FRATREM SUUM ODERIT, gravi odio, sive corde illud retineatur, sive in actum externum prodeat, MENDAX EST, falsum dicit: quomodo mendacem esse iterùm sumitur, 1 Joan. 2, v. 4, et ibi pluribus dictum est: QUI ENIM NON DILIGIT FRATREM SUUM, inò, quod pejus est, odit eum; adèoque nequidem dilectione naturali eum diligit, QUEM VIDET, videre solet oculis corporeis; Græcè in præterito, quem vidit, cujus speciem in memoriâ saltem habet, etsi forè jam ipsum non habeat in oculis; DEUM QUÆRERE NON VIDET; Græcè iterùm, non vidit, oculis corporeis, et qui tam longè remotus est ab hominum sensibus; quomodo POTEST DILIGERE? Perfectò nullo modo potest: nam à rebus visibilibus tanquam magis vicinis et familiaribus potius incipere debet nostra dilectio, et inde ad invisibilia assurgere. Licet ergo bonitas amabilis major sit in Deo quam in proximo, proximus tamen nobis prius diligendus occurrit, ait S. Thomas 2-2, quæst. 26, art. 2, ad 4, addeoque via ad dilectionem proximi brevior et facilius est quam ad dilectionem Dei: deinde homo homini similior est quam Deo, similitudo autem amorem conciliat; unde inter bruta etiam animalia ejusdem speciei est quidam amor et amicitia naturalis: *Omne enim animal diligit simile sibi, sic et omnis homo proximum sibi*, Eccl. 15, v. 19; unde naturali inclinationi resistit, et brutus magis est eundem ipsa bruta qui proximum suum odit.

Talis ergo minimè ad supernaturalem dilectionem Dei proper se, aut proximi propter Deum, est dispositus: nam illis quibus ex naturali amore bona naturalia volumus, facilius etiam supernaturalia ex dilectione charitatis optamus: hinc enim parentibus et fratribus promiori et majori affectu regnum celorum quam extraneis desideramus. Argumentum autem Apostoli sic explicatum non tantum est populare, ut vocat Hesselius, sed satis validum à majori ad minus; si enim non fiat quod facilius et verisimilius est, quomodo fieri potest quod tantò est difficilius? Interim tamen verum est quòd charitate supernaturali proximus non prius et facilius quam Deus diligitur, cum charitas proximi supponat et involvat charitatem Dei, propter quem dilectum proximum diligitur; charitas enim proximi nihil est aliud quam quidam veluti ramus et extensio charitatis Dei: unde S. Augustinus dicit quòd

CAPUT V.

1. Omnis qui credit quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est. Et omnis qui diligit eum qui genuit, diligit et eum qui natus est ex eo.
2. In hoc cognoscimus quoniam diligimus nos Deum, cum Deum diligamus, et mandata ejus factamus.
3. Hæc est enim charitas Dei, ut mandata ejus custodiamus; et mandata ejus gravis non sunt.
4. Quoniam omne quod natum est ex Deo, vincit mundum; et hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra.
5. Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus est Filius Dei?
6. Hic est qui venit per aquam et sanguinem, Jesus Christus; non in aquâ solùm, sed in aquâ et sanguine. Et Spiritus est, qui testificatur quoniam Christus est veritas.
7. Quoniam tres sunt, qui testimonium dant in celo: Pater, Verbum et Spiritus sanctus; et hi tres unum sunt.
8. Et tres sunt qui testimonium dant in terrâ: Spiritus, et aqua, et sanguis; et hi tres unum sunt.
9. Si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei majus est; quoniam hoc est testimonium Dei, quod majus est, quoniam testificatus est de Filio suo.
10. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se; qui non credit Filio, mendacem facit eum; quia non credit in testimonium quod testificatus est Deus de Filio suo.
11. Et hoc est testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus; et hæc vita in Filio ejus est.
12. Qui habet Filium, habet vitam; qui non habet Filium, vitam non habet.
13. Hæc scribo vobis, ut sciatis quoniam vitam habeis æternam, qui creditis in nomine Filii Dei.
14. Et hæc est fiducia, quam habemus ad eum: quia quodcumque petierimus secundum voluntatem ejus, audit nos.
15. Et scimus quia audit nos quidquid petierimus:

qui diligit fratrem, necessariò etiam diligit Deum, quia diligit simul ipsam dilectionem, sive charitatem increatam quæ Deus est, ut v. 8, et 16, S. Joannes dicebat. *Dilige ergo fratrem, et securus es*, ait S. Augustinus; *non enim potes dicere: Diligo fratrem, sed non diligo Deum*.

VERS. 21. — ET HOC MANDATUM HABEMUS A DEO, Levit. 19, v. 18, quod Christus innovavit, Matth. 5, v. 45, idèoque *mandatum novum* vocatur, Joan. 15, v. 34; UT QUI DILIGIT DEUM, non ibi sistat dilectionem suam; sed DILIGAT ET FRATREM SUUM. Unde si fratrem non diligit, nec diligit Deum: quomodo enim eum diligit, cujus mandatum continentis? ait S. August.; unde Christus: *Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est qui diligit me*, Joan. 14, v. 21; si nempe servet ea non tantum timore poenae, quod est servorum; sed dilectione justitiæ, quod est filiorum.

CHAPITRE V.

1. Quiconque croit que Jésus est le Christ, est né de Dieu: et quiconque aime celui qui a engendré, aime aussi celui qui en a été engendré;
2. Nous connaissons que nous aimons les enfants de Dieu, quand nous aimons Dieu, et que nous gardons ses commandements,
3. Parce que l'amour de Dieu consiste à garder ses commandements; et ses commandements ne sont point pénibles.
4. Car tous ceux qui sont nés de Dieu sont victorieux du monde; et cette victoire par laquelle le monde est vaincu, c'est l'effet de notre foi.
5. Qui est celui qui est victorieux du monde, sinon celui qui croit que Jésus est le Fils de Dieu?
6. C'est ce même Jésus-Christ qui est venu avec l'eau et avec le sang: non seulement avec l'eau, mais avec l'eau et avec le sang. Et c'est l'Esprit qui rend témoignage que Jésus-Christ est la vérité.
7. Car il y en a trois qui rendent témoignage dans le ciel, le Père, le Verbe, et le Saint-Esprit; et ces trois sont une même chose.
8. Et il y en a trois qui rendent témoignage dans la terre, l'Esprit, l'eau, et le sang: et ces trois sont une même chose.
9. Si nous recevons le témoignage des hommes, celui de Dieu est plus grand; or, c'est Dieu même qui a rendu ce grand témoignage en faveur de son Fils.
10. Celui qui croit au Fils de Dieu, a dans lui-même le témoignage de Dieu; celui qui n'y croit pas fait Dieu menteur, parce qu'il ne croit pas au témoignage que Dieu a rendu de son Fils.
11. Et ce témoignage est que Dieu nous a donné la vie éternelle, et que c'est dans son Fils que se trouve cette vie.
12. Celui qui a le Fils, a la vie; et celui qui n'a point le Fils n'a point la vie.
13. Je vous écris ces choses afin que vous sachiez que vous avez la vie éternelle, vous qui croyez au nom du Fils de Dieu.
14. Et ce qui nous donne de la confiance en Dieu, c'est qu'il nous exauce dans tout ce que nous lui demandons, qui est conforme à sa volonté.
15. Et nous savons qu'il nous exauce dans tout ce

scimus quoniam habemus petitiones quas postulamus ab eo.

16. Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, et dabitur ei vita peccanti non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico ut roget quis.

17. Omnis iniquitas peccatum est; et est peccatum ad mortem.

18. Scimus qui omnium qui natus est ex Deo, non peccat; sed generatio Dei conservat eum, et malignus non tangit eum.

19. Scimus quoniam ex Deo sumus; et mundus totus in maligno positus est.

20. Et scimus quoniam Filius Dei venit, et dedit nobis sensum ut cognoscamus verum Deum, et simus in vero Filio eius. Hic est verus Deus, et vita aeterna.

21. Filii, custodite vos à simulacris. Amen.

COMMENTARIA.

VERS. 1.—OMNIS QUI CREDIT, fide quæ per dilectionem operatur, QUONIAM JESUS EST CHRISTUS; Græcè *Christus ille*, Messias ille famosus, in lege et prophetis Salvator mundi promissus: ita ut non tantum assensu intellectus, quomodo etiam *dæmones credunt et contremiscunt*, Jac. 2, v. 19, sed etiam affectu voluntatis, et executione operis amplectatur Christi fidem, quomodo credunt omnes qui vitæ et factis suis Christiani: fides enim Christi est janua per quam Christiani stadium intrant ad currendum cum amore et alacritate viam mandatorum Domini, quæ amant gravia non sunt; ex DEO NATUS EST, filius Dei adoptivus est, per gratiam illam quæ credit fide operante per dilectionem perfectam. Nec tamen hinc sequitur in Christianis peccatoribus non esse veram fidem, ut sectarii docent; sed tantum non esse vivam: sicut cadaver est verum corpus, licet non sit corpus vivens. Fallitur ergo hic Beza, qui fidem sine charitate dicit solum vocari fidem abusive, et per catachresim; est enim revera assensus fidei supernaturalis, et donum Dei, licet non tam perfectum ut filium Dei adoptivum absolute constituat. Et OMNIS QUI DILIGIT EUM QUI GENUIT, generatione sive naturali, sive adoptivâ, DILIGIT ET EUM, diligere solet etiam illum qui NATUS EST EX EO, id est, filium ejus, sive naturalem, sive adoptivum: filios enim amicorum blandius aspicimus, et tanquam quodammodo eosdem cum patre suo uno amore complectimur. Et hinc S. Joannes probat quod dixerat in fine capituli præcedentis, quod mandatum habeamus diligendi fratrem si Deum diligimus; ille enim qui natus est ex Deo, frater noster est, cum eandem Deum Patrem habeamus.

VERS. 2.—IN HOC COGNOSCIMUS, per hoc tanquam per causam à priori colligimus QUONIAM DILIGIMUS, quod verâ charitate supernaturali diligamus NATOS DEI, filios Dei adoptivos et fratres nostros, CUM DEUM DILIGAMUS, quando Deum diligimus: nam dilectio Dei est causa dilectionis filiorum qui ex eo nati sunt: dilectio autem illa Dei, ut rectè notat Hesselius, non tantum naturâ, sed etiam aliquando nobis notior est, QUAM DILECTIO PROXIMI, ut quando propter Deum pro-

que nous lui demandons, parce que nous avons déjà reçu l'effet des demandes que nous lui avons faites.

16. Si quelqu'un voit son frère commettre un péché qui ne va pas à la mort, qu'il prie; et Dieu donnera la vie à ce pécheur, si son péché ne va point à la mort. Mais il y a un péché qui va à la mort, et ce n'est pas pour ce péché-là que je vous dis que vous priez.

17. Toute iniquité est péché; mais il est un péché qui va à la mort.

18. Nous savons que quiconque est né de Dieu, ne péche point: mais la naissance qu'il a reçue de Dieu le conserve pur, et le malin esprit ne le touche point.

19. Nous savons que nous sommes nés de Dieu, et que tout le monde est sous l'empire du malin.

20. Et nous savons encore que le Fils de Dieu est venu, et qu'il nous a donné l'intelligence, afin que nous connaissions le vrai Dieu, et que nous soyons en son vrai Fils. C'est lui qui est le vrai Dieu et la vie éternelle.

21. Mes petits enfants, gardez-vous du culte des idoles. Amen.

ximo adversamur, et pravos ejus mores castigamus; videtur enim esse quoddam odium, cum tamen deprehendamus esse amorem, quando ad fontem ejus, qui est amor Dei, oculos referimus. ET MANDATA EJUS FACIAMUS; et faciamus quod præcipit: vera enim observatio mandatorum ex dilectione Dei proficere debet; qui enim solo timore pœne, non amore justitiae, mandata servat, non coram Deo et sicut oportet servat. Observationem mandatorum jungit dilectioni Dei, ut notat Beda, ne quis seipsam fallat, putans statim se verè amare Deum, cum verbo et lingua fortassè tantum, non opere et veritate amet. Suggestit ergo ei judicium veri amoris erga Deum, nempe sinceram observantiam mandatorum cum gaudio et alacritate, quæ sacrificium illam levem faciat.

VERS. 3.—HÆC EST ENIM CHARITAS DEI, hic enim est effectus et signum divine charitatis, UT MANDATA EJUS CUSTODIAMUS, quod mandata et voluntatem ejus faciamus; cum enim amicum suum idem velle et nolle, si amici Dei sumus, Spiritu ejus agimur, volumus et facimus quæ vult nos velle et facere, nolimus quæ vult nos nolle: unde Christus: *Si quis diligit me, sermones meos servabit*, Joan. 14, v. 25. ET MANDATA EJUS GRAVIA NON SUNT; et ne quis terreatur, et putet mandata quæ imponuntur vilissimis servis à Domino tantæ majestatis, gravissima et importabilia esse, ea tamen non gravia, sed levia sunt: *Jugum enim meum suave est, et onus meum leve*, Matth. 11, v. ult. Triplici autem modo dicuntur præcepta novæ legis esse levia. Primò paucitate respectu multitudinis præceptorum veteris legis, cujus præcepta affirmativa Rabbi Moyses olim 218 recensuit, quot sunt ossa in corpore humano; negativa verò 365 quot sunt dies in anno; et idè S. Petrus jugum veteris legis vocat importabile, Act. 15, v. 10. Secundò sunt levia, quæ licet opera externa legis novæ secundum se sint sæpè gravia, ut evangelicæ prædicationis labores quot enumerat Paulus, 2 ad Cor. 11, et martyrum passiones, charitas tamen facit ut non premant onere ponderum, sed sublevant vice penarum, ait Augustinus, de Perfectione justitiæ, c. 10; unde anima, ait, quæ illa adhuc gravâ

sentit, intelligat se nondum accepisse vires quibus talia sunt ei præcepta Domini, qualia commendantur, et oret gemitu voluntatis ut impetret donum facilitatis. Tertio, quia ubi omnis externi operis infirmæ naturæ nimis grave esset, bona voluntas Deo sufficit: nihil autem est tam facile bonæ voluntati, quam ipsa sibi, inquit Augustinus, sermone 9, de Verbis Domini.

VERS. 4.—QUONIAM OMNE QUOD NATUM EST EX DEO, quia omne genus hominum, parvorum, magnorum, perfectorum, imperfectorum, quod per gratiam ex Deo supernaturaliter genitum et natum est, quatenus ut filius Dei operatur, et Spiritu Dei agitur, VINCIT MUNDUM, mundi tentationes, quæ sunt: *Concupiscentia carnis, concupiscentia oculorum, et superbia vitæ*, 1 Joan. 2, v. 16. Hinc sequitur mandata Dei filii Dei, qui Spiritu Dei aguntur, gravia non esse; cum etiam pueri, femina, et infirmisimum quodque genus hominum, modo natum sit ex Deo, facile vincat mundum, et fortissimos qui in mundo sunt hostes, licet conentur mandata Dei aggravare et animas ab eis avertere. Ne quis tamen existimet se suis viribus obtinere hanc de mundo victoriam, subdit: *ET HÆC EST VICTORIA, CAUSA INSTRUMENTALIS VICTORIÆ, QUÆ VINCIT MUNDUM; Græcè quæ vincit mundum; loquitur enim ad fideles qui jam crediderant et vicerant; FIDES NOSTRA, quæ charitatem et vires vincendi impetrat, et per eam operando vincit. Tribuitur etiam victoria fidei tanquam imperatorii bonorum operum ei militantium, inquit Cajetanus: Vincit enim fides impetrativè, ait, et bona opera quasi executivè.*

VERS. 5.—QUIS EST QUI VINCIT MUNDUM. Explicat quænam sit illa fides quæ vincit mundum, nempe fides Christianorum. Nisi qui CREDIT, vivâ fide, quæ spirat opera, sive qui credit non tantum assensu intellectus, sed etiam affectu et opere voluntatis, QUONIAM JESUS EST FILIUS DEI, quod homo Jesus Christus sit etiam filius Dei naturalis, et Deus idem cum Patre: quod non credunt Corinthiani et Ebionitæ; ut enim esset Dei hominumque mediator, 1 ad Timoth. 2, v. 5, inter Deum hominemque medius per complexionem extremorum poni debuit: divinitas enim sine humanitate, aut humanitas sine divinitate, non est mediatrix; sed inter divinitatem solam et humanitatem solam mediatrix est divina humanitas, et humana divinitas Christi, ait S. Augustinus, serm. de Oviibus, cap. 12.

VERS. 6.—HIC EST QUI VENIT; verti etiam potest sicut veritatis Arias. *Hic est ille veniens*, scilicet tam celebris, quem omnia prophetarum oracula venturum annuntiarunt ad regenerandum spiritualiter et reconciliandum Deo hominem: quod est proprium officium mediatoris. PER AQUAM (baptismi) ET SANGUINEM suæ passionis; cujus fuerant figure baptismata purificationesque per aquam et expiationes per sanguinem animalium, quæ præcepta fuerant in veteri lege, ad quæ videtur hic S. Joannes alludere. JESUS CHRISTUS. Repetit sub nomine *Christi*, quem proximè vocaverat *Jesum Filium Dei*, ut indicet nomen *Christi* complexi

utramque naturam mediatoris, et Dei hominisque nomen esse. NOS IN AQUA SOLVM, nec solum per aquam venit, ut Joannes Baptista, cujus baptisma licet à Deo institutum, quia tamen virtute sanguinis Christi destitutum erat, non sanctificabat animam, sed solum erat signum penitentiae eorum qui ad illud accedebant; SED IN AQUA ET SANGUINE, sed per aquam simul et sanguinem: cujus sanguinis merito aqua baptismi et omnia sacramenta virtutem sanctificandi habent; sacramenta enim Ecclesie sunt totidem quasi pixides sanguinis Christi, à quo virtutem effundendi gratiam in animam accipiunt. ET SPIRITUS (sanctus) EST QUI TESTIFICATUR, ut quando Christo à Joanne baptizato apertis coelis in eum descendit Spiritus sanctus sicut columba, Matth. 3, v. 16; quando in die Pentecostes tanquam ignis cecidit in discipulos, et fide ac charismatum donis eos replevit, Act. 2, v. 3; et denique quoties illam fidem Christi cordibus fidelium inspirat; QUONIAM CHRISTUS EST VERITAS, quod Christus sit veritas in-creata, ac Verbum caro factum, à Patre per intellectum emanans, ac proinde Deus de Deo, et filius Dei, ut paulo ante dixit; Christus enim de se ait: *Ego sum via, veritas et vita*, Joan. 14, v. 6; est enim via ut homo, est veritas et vita ut Deus: Filius quippe Dei, qui semper in Patre veritas et vita est, assumendo hominem factus est via, quæ iremus ad veritatem et vitam, ait S. Augustinus, serm. 55, de Verbis Domini. Etiam autem tota sanctissima Trinitas sit veritas increata, ut docet S. Thomas, 4 part., q. 16, art. 5, hæc tamen appropriatur Filio, quia veritas propriè est in conceptu et verbo mentis; Filius autem est verbum Patris. Græcè tamen aliter: *Quoniam Spiritus est veritas*, quia Spiritus sanctus est ipsa veritas in-creata; ac proinde merito testificatur tanquam testis maxime idoneus qui nec falli nec fallere potest.

VERS. 7.—QUONIAM TRES SUNT, et magis adhuc apparet hoc esse verissimum quod Christus sit veritas, et Filius Dei incarnatus, quia tres sunt qui TESTIMONIUM (eius rei) DANT IN CÆLO, aereo, per voces et signa testificantia, quæ in aere illo superiori formata ad homines in terram quodammodo descendunt: unde alii exponunt: *De cælo*. Hugo tamen, Thomas Anglicus, et Carthusianus, in cælo, inquit, empyreo, coram angelis et cæli incolis, ubi magis relucet opera Trinitatis: idè quæ SS. Trinitas dicitur specialiter in eo cælo habitare. PATER, qui de Filii sui divinitate sæpè voce lapsa de cælo dedit testimonium, ut in baptis-mate ejus, Matth. 3, vers. ultimo, in transfiguratione, Matth. 17, v. 5, et quando venit vox de cælo instar tonitru, Joan. 12, v. 28. VERBUM, ipsemet Filius procedens à Patre per intellectum, qui etiam in assumpti humanitate de cælo testimonium de se dedit post resurrectionem, quando videntibus discipulis elevatus est in cælum, Actor. 1, v. 9; deinde quando apert sunt cæli, et visus est à S. Stephano, Actorum 7, versu 55; denique quando ad Saulum de cælo clamavit: *Saul, Saul, quid me persequeris?* Actor. 9, v. 4. Et licet nemo solet esse idoneus testis in propria causa, Christus tamen erat testis sui irrefragatus

riti, Eccles. 7, vers. 14; voluntas quoque Dei est ut certum modum in petendo servemus; unde quando admodum petere à Deo sapientiam, quam *dat omnibus affluenter*, Jacobi 1, v. 5, *his omnibus utique dat*, inquit S. Augustinus, c. 17, de Naturâ et Gratia, *qui sic petunt et tantum petunt, quomodo et quantum res tanta petenda est*. Quomodo et quantum, hoc est, quam piè et perseveranter; quatuor enim in universum à S. Thomâ, 2-2, quæst. 85, orationis conditiones enumerantur ut sit certò impetratoria, nempe ut quis pro se, ad salutem, piè et perseveranter petat; licet unâ vel alterâ conditione deficiente aliquando etiam impetremus, ait post S. Thomam Sylvester. Ideò autem Deus vult nos diù et perseveranter orare, quia vult dona sua æstimari, quæ nobis vilioscerent si tam citò et faciliè concederet. Si quis etiam pro aliis, non pro se petat, etiamsi ceteræ conditiones adsint, non omninò infallibiliter impetrat, ut post S. Augustinum docet S. Thomas, 2-2, quæst. 85, art. 7, quia potest poni impedimentum ex parte ejus pro quo oratur. Atque nos, exaudit, et postulata concedit. Hæc verò impetratio est primarius orationis effectus; præter quem sunt alii duo, nempe mereri et mentem reficere. Licet autem justi in quibus fides charitate formata est faciliùs impetrent, tamen etiam fideles peccatores quandoque exaudiuntur, quia etiam in ipsis possunt inveniri quatuor conditiones orationis impetratorie, ut docet S. Thomas, 2-2, quæst. 85, art. 16, unde dictum illud cæci, Joannis 9, versu 31: *Scimus quia peccatores Deo non audit*, S. Augustinus, tractatu 44 in Joannem, dicit esse dictum adhuc innecti et nondum illuminati, refellitque eum exemplo peccatoris publicani percussentis pectus suam et impetrantis justificationem, Luce 18, versu 13. Impetratio tamen peccatoris ininitur puræ misericordie, non quasi justitie, sicut impetratio justi, ut S. Thomas ibidem docet; licet enim conveniens sit ut Deus impleat desideria rationalis creature, quæ ipsemet inspirat, decentius et dignius tamen est ut amicum suorum, qui ei magis appropinquant, vota expleat; qui verò à Dei amicitia declinat, non est dignus qui exaudiatur, ut lib. 5, cap. 96, contra gentes, docet S. Thomas.

VERS. 15. — *ET SCIMUS*, certi sumus ex Christi promissione: *Petite, et dabitur vobis*, etc., Matth. 7, v. 7; Græcè, *et si scimus*, et quando quidem sciamus. Inculcat iterum certitudinem impetrandi à Deo quodlibet impetrabile, ut studium et fervorem orationis in ipsis accendat. *QUIA ADIT NOS, QUOD QUICQUID PETIERIMUS*, quod Deus nos exaudiat, quidquid ab eo petierimus. *SCIMUS QUONIAM HABEMUS PETITIONES*, certi etiam sumus quòd semper obtineamus res petitas, *quas postulamus ab eo*, Græcè *postulavimus*; petitiones præteritas quas postulavimus, habemus apud Deum reservatas, ut suo tempore adimpleantur, inquit Cajetanus: si nempe secundum voluntatem ejus postulavimus, ut antea dixit: unde quia *quid optemus sicut oportet nescimus, ipse Spiritus postulat* (id est, postulare nos facit) *pro nobis gemitibus inenarrabilibus*, ad Rom. 8, v. 26;

nam ut oratio nostra recta sit, à Spiritu sancto dirigat et donari debeat.

VERS. 16. — *QUI SCRIT*; Græcè, *si quis viderit*. Unde loqui videtur de peccato quod à nobis discerni potest, an sit ad mortem, necne. Monet ut beneficium tant potentis orationis etiam fratribus nostris impendamus, quandoquidem tanta sit nobis fiducia impetrandi à Deo quidquid secundum voluntatem ejus petierimus. *FRA- TRES SEUM*, fidelem Christianum, PECCATE (Græcè *peccantem*) PECCATUM NON AD MORTEM, peccatum mortale quidem, sed quod faciliè remitti potest, et solet, nec homines quasi certò perducere ad mortem æternam; PETAT, Græcè *petet*; sed futurum indicativè sepe usurpatur pro imperativo, more Hebræorum; ET DABITUR (à Deo) EI (fratri illi) VITA ANIMÆ, excitando in eo spiritum contritionis, per quem à morte peccati ad vitam justitiæ resurgat: nam orantes etiam pro aliis exaudimur, licet non tam certò quam si oramus pro nobis, quia Christus, Matth. 7, v. 7, quando dicit: *Petite et dabitur*, non dicit *quomodocumque*, ut notat S. Augustinus, sed *dabitur vobis*: et clarius, Marc. 11, v. 24: *Omnia quaecumque orantes petitis, credite quia accipietis et eveniet vobis*. Quia autem dicit vitam animæ dandam seu restitendam ei qui peccavit non ad mortem, patet quòd peccatum non ad mortem malè à quibusdam intelligatur peccatum veniale, per quod vita animæ seu justitia non amittitur. PECCANTI NON AD MORTEM; dabitur illi, inquam, qui peccat peccato non ad mortem; quod signanter addere volui, quia EST PECCATUM AD MORTEM, est quoddam aliud peccatum mortale obduratum et desertorum à Deo, quod ferè certò deducit homines ad mortem æternam: qualis est apostasia voluntaria post acceptam notitiam veritatis, ad Hebr. 10, v. 26, item blasphemia in Spiritum sanctum, Matth. 12, v. 31, et omne peccatum mortale in quod homines ex purâ malitia se precipitant, et in eo usque ad mortem comprehenduntur: unde illi qui peccatum ad mortem dicunt esse vel apostasiam à fide, vel peccatum in Spiritum sanctum, etc., imperfectè et inadæquatè hunc locum interpretantur, sumentes aliquod peccatum certum ad mortem pro toto genere. NON PRO ILLO DICO UT ROGET EUS: non dico ut aliquis pro tali peccato remittendo oret Deum cum illâ fiducia impetrandi, sicut pro peccato non ad mortem: nec tamen omninò orari etiam prohibeo, quia Spiritus ubi vult spirat, et Deus tales peccatores quandoque, licet rarò, convertit. Ad solos tamen perfectos spectat pro ejusmodi peccatoribus orare, inquit S. Thomas, q. 24, art. 11, de Veritate; perfectiorum enim orationes validiores esse ad impetrandum indicat Dominus, Jerem. 15, v. 1: *Si steterit Moyses et Samuel coram me*, etc.; sic etiam Jeremias prohibuit est à Deo orare pro Judæis obduratis et impenitentibus: *Noli orare pro populo isto in bonum*, Jerem. 14, v. 11. Stultum enim est, ait ibi S. Hieronymus, orare pro eo qui peccaverit ad mortem, quando scilicet ex Dei revelatione nobis constaret tale peccatum esse ad mortem, nec Deum statuisse misereri: qui enim semel gladio et

fami et pesti fuerit destinatus, addit ibidem S. Hieronymus, nullis precibus erui potest. Quam hujus loci interpretationem etiam amplexus est S. Thomas 2-2, quæst. 85, art. 7, ad 5. Hinc Christus Dominus, qui sciebat quinam essent sibi dati à Patre, et quinam in massâ damnationis relictî: *Non pro mundo rogo*, inquit, *sed pro his quos dedisti mihi*, Joan. 17, v. 9. Quia verò nos distinctionem illam ignoramus, ideò Christus jussit nos pro omnibus orare, et apostolis suis injunxit: *In quancumque domum intraveritis, dicitè primum: Pax huic domui; et si fuerit ibi filius pacis, respiciet super illum pax vestra; sin autem, ad vos revertetur*, Luc. 10, v. 5. Quem locum explicans Augustinus, cap. 15, de Correctione et Gratia, *fitium pacis intelligit electum ad fidem et vitam æternam, cui soli per appreciationem nostram possumus pacem æternam impetrare; licet ad nos, inquit, qui nescimus quisnam sit filius pacis, vel non sit, pertinet nullum exceptionem facere, nullumque discernere; sed velle omnes salvos fieri, quibus prædicamus hanc pacem*. Quia tamen S. Augustinus in illis verbis S. Joannis: *Non pro illo dico ut roget quis interdum existimat contineri quandam prohibitionem rogandi pro peccantibus ad mortem*, interpretatur peccatum ad mortem esse finalem impenitentiam, sive deserere fidem quæ per dilectionem operatur usque ad mortem corporalem, ut ait c. 12, de Correctione. Pro eo enim qui in tali statu defunctus est prohibemur orare; nam aliàs: *De quocumque pessimo in hæc viâ adhuc consulto non est desperandum; nec pro illo imprudenter oratur, de quo non desperat*, ait lib. 1, cap. 19, retract. Quam tamen interpretationem Beda existimat tenori textûs minùs congruere; cum enim aliquod peccatum dicitur ad mortem, aut non ad mortem, videtur potius mors spiritualis quàm corporalis intelligi: deinde ista verba *qui scit*, vel, *si quis viderit peccantem*, significant posse ex ipso modo et gravitate criminis discerni an peccatum sit ad mortem necne, et pro uno posse cum fiducia et spe magnâ obtinendæ emendationis in hæc viâ orari, non pro altero.

VERS. 17. — *OMNIS INIQUITAS PECCATUM EST*, omnis iniustitia quâ æquitas et rectitudo divine legis violatur, est peccatum generaliter, grande vel parvum: nam peccatum in genere à S. Augustino, lib. 2, cap. 27, contra Faustum, definitur: *Factum, dictum, vel conceptum contra legem æternam*: unde quod hic S. Joannes dicitur, sive iniustitiam vel iniustitiam appellat, supra cap. 5, v. 4, *iniquitas*, sive prævaricationem et transgressionem legis appellavit: quam vocem etiam ibi interpret *iniquitatem* verit. ET EST PECCATUM AD MORTEM; et præter iniustitiam, seu peccatum in genere, sive illud sit mortale, sive veniale, est quoddam peccatum mortale quod specialiter vocatur ad mortem, quia solet ferè comitari peccatores usque ad mortem corporis, et pròinde terminari ad mortem animæ æternam. Non est ergo sensus quòd omnis iniquitas sit peccatum ad mortem, cum antea contrarium dixerit, nempe esse quandam iniustitiam, seu peccatum quod non est ad mortem: sed

confirmat quod antea dixerat, se non audere dicere quòd quis impetrator sit, si oret pro fratre peccante ad mortem; ait enim se non de nihilo sic locutum fuisse, quia reverâ, præter iniquitatem et peccatum in genere, est quoddam speciale genus peccati quod est ad mortem. Græcè tamen: *Et est peccatum non ad mortem*, id est, et licet iniquitas generaliter sit peccatum, non est tamen peccatum ad mortem. Juxta quam locutionem insinuat, inquit Cajetanus, quòd peccatum ad mortem non sit certa species peccati, sed aliunde habeat quòd sit ad mortem, nempe ex pertinaciâ peccantis, qui respuit omnem medicinam, et in suo morbo vult perseverare usque ad mortem.

VERS. 18. — *SCIMUS*, certò per fidem cognoscimus. Occasione eorum que dixit de peccato ad mortem, et non ad mortem, redit ad commendationem gratiæ adoptionis filiorum Dei, de qua v. 1 et aliquot sequentibus disseruerat. *QUIA OMNIS QUI NATUS EST EX DEO*, quòd quancumque per gratiam adoptionis filius Dei est, NON PECCAT, quocumque peccato, non tamen tantum illo peccato immedicabili quod vocatur ad mortem; hoc enim eodem modo exponendum est quòd similis locus, cap. 5, v. 9, ubi dicit quòd natus ex Deo nequidem possit peccare: nempe operando ex gratiâ et ex principis pro quæ nascitur ex Deo, seu filius Dei constituitur, ut ibi ex doctrinâ S. Augustini et S. Prosperi docuimus. Aut certè, ut alii exponunt, non potest peccare mortaliter, quamdî filius Dei manet, quia peccatum mortale est incompatible cum gratiâ sanctificante, et filiatione perfectâ Dei. Sed GENERATO DEI, gratiæ infusio, quâ in filium Dei genitus est, CONSERVAT EUM, à peccato; nam nova illa Dei creatura, ad Galat. 6, v. 15, in esse quoddam supernaturali et divine nature consorti constituta, non potest esse principium peccati: deinde mutabilitas liberi arbitrii per gratias actuales divinum illud esse concomitantes preservatur, et continetur ne tam faciliè in peccata deflectat. Græcus paulò aliter: *Sed genitus ex Deo conservat seipsum*, quia scilicet quatenus genitus ex Deo, et filius Dei est, extra peccati periculum constituitur; quandoquidem per semen Dei in ipso manens, 1 Joan. 5, v. 9, et per gratiam quâ divina nature consors efficitur, 2 Pet. 1, v. 4, peccare non possit; relictî in essentiali Dei increatum, cuius illa gratia est participatio, nullum peccatum cadere potest. Que doctrina dirigitur in Nicolaitas, qui libertatem christianam in eo collocabant, quòd per gratiam novi Testamenti quolibet flagitia impunè perpetrare possent, ut 1 Joan. 5, v. 9, cum Cajetano notavimus. ET MALIGNUS, Græcè, *et ille malus*, diabolus, qui per antagoniam malus appellatur; NON TANGIT EUM, tactu qualitativo, ut loquitur Cajetanus, nempe inficiendo cum veneno peccati, etiam venialis, quamdî natus ex Deo utitur Spiritu quem ex Deo suscepit: imò, quod amplius est, nihil indecens provenire potest ex eo quod natus est ex Deo, inquit Cajetanus: additque: *Utinam nostrâ ætate hoc advertissent rectores muliercularum religiosarum*: nam

neque purpura, aut serico vestitas, neque annulum gestantes, neque cum viris in eodem lecto dormientes tolerassent! alludens ad Lutheri et quorundam aliorum apostatarum factum, qui ex hoc loco S. Joannis, et illo altero cap. 5, male intellecto, multis monialibus persuaserunt licitum esse illis deserere sua monasteria, redire ad vanitates seculi, et denique sine peccato nubere, quia nata ex Deo essent; natus autem ex Deo non peccat, sed generatio Dei conservat eum, ne Dei semen in eo extinguatur: neque enim suos Deus unquam ita privat spiritu gratie, inquit hic Calvinus, quin aliquam pietatis scintillam retineant: unde in Davide adultero et homicida dicit gratiam remansisse, sicut ignem sub cineribus.

Vers. 19. — SCIMUS; nos quicumque fide per charitatem operante fideles et christiani sumus, fide certè novimus, QUONIAM EX DEO SUMUS, quòd ex Deo spiritualiter nati, et filii Dei sumus. Non dicit quòd quilibet christianus sciat de seipso quòd sit filius Dei, ut contra Catharum rectè notat Hesselius, sed quòd quicumque est verè christianus sciat se hoc ex singulari Dei gratià habere. Cajetanus verò addit apostolos certè etiam experienciã scivisse se justos et ex Deo natos esse, quia in virtute Dei faciebant miracula. Sed hoc ex illà experienciã non omninò certò colligi potest; nam aliquando peccatores gratiam miraculorum etiam habent, ut Judas olim, et multi hodiè existimant de Saluatoribus in Hispaniã. Et mUNDUS TOTUS, omnes homines, qui in hoc mundo secundum mundi et seculi praves mores conversantur, in MALIGNO POSITES EST, sub maligni seu diaboli potestate constitutus est, qui eum concupiscentiæ carnalis vinculis captivum de flagitiò in flagitium, de scelere in scelus trahit. Non quòd mundani homines peccare cogantur à diabolo, sed: *Deserit à luce justitiæ, et per hoc contemnerit, quid pariat aliud quàm opera tenebrarum?* ait S. August., cap. 25, lib. de Natura et Gratiã. Sub mundo autem Beda etiam parvulus nondum per baptismum renatos comprehendit, qui per peccatum originale sub maligni potestate positi sunt. Veritè etiam potest: *Mundus totus in malo jacet:* in triplici tempore illo malo de quo supra: *Omne quod est in mundo concupiscentiã carnis est, concupiscentiã oculorum, et superbiã vitæ,* 1 Joan. 2, v. 16. Manichæi verò, ut ex Didymo patet, hunc locum ad sumum errorem detorquebant, interpretantes quòd fabrica mundi recamberet in diabolo tanquàm oplice suo: unde mendum non à bono, sed à malo Deo, sive diabolo, fabricatum esse dicebant.

Vers. 20. — ET SCIMUS, quoque fide certissimã. Insinuat S. Joannes unde Christiani mysterium illud gratiæ Dei didicerint quæ eos à reliquo mundo discernit; QUONIAM FILIUS DEI VENIT, quòd Filius Dei Patris jam in mundum venerit, quando Verbum caro factum est: unde alium Messiam et Salvatorem frustra Judei expectant; ET DEBIT NOBIS SENSUM, Gratiã intelligentiam, per Evangelium scilicet et fidem quã nos illuminavit, UT COGNOSCAMUS; non tantum assen-

su intellectus, sed etiam affectu voluntatis: nam *cognoscere* apud Hebræos, Græcos et Latinos significat notitiam practicam intellectus, quæ amore voluntatem succendit: unde cognoscere et nosse aliquem pro simpliciter amare non raro usurpatur: VERUM DEUM, quem non cognoscebant gentiles idololatras, qui opera manuum hominum deos appellabant, Sapient. 15, v. 10, et Judei etiam cum veri Dei multos errores permiscebant: Christus autem arcana divinitatis revelando, luce suã tenebras illas dissipavit. Et sumus, hic per fidem et charitatem, postea per speciem et fructum, in vero Filio ERAS, in corpore Christi veri et naturalis Filii Dei Patris; dicuntur enim esse in Christo qui in corpore mystico cujus Christus est caput per charitatem inserti et compaginati sunt. Græcè aliter: *Et sumus in illo vero, in Filio ejus Jesu Christo,* ita ut non sit pars periodi præcedentis, sed finita periodo sibi et omnibus Christianis congratulatur, quod per fidem et charitatem sint uniti, et quodammodo unum cum vero illo Deo Patre, et cum Filio ejus incarnato Jesu Christo. Hic EST VERUS DEUS; hic autem Jesus Christus, quia Filius naturalis est, non adoptivus, etiam est verus et idem Deus cum Patre. Hoc autem adversus Cerinthum et Ebionem dicit, contra quos etiam Evangelium sumum scripsit. Hoc etiam testimonium divinitatis Christi omne effugium intercludit Arianis: unde Patres Nicæni synodi particulam illam: *Deum verum de Deo vero,* ex hoc loco S. Joannis putantur symbolo suo inseruisse. ET VITA ÆTERNA; est etiam vita æterna quã vivit in seipso cum Patre et Spiritu sancto: et propterea est fons, unde in electos vita æterna manat; Christus enim ut Deus, est causa objectiva et efficiens vitæ æternæ beatorum; ut homo causa meritoria: unde homines pluribus titulis quàm angeli beatitudinem suam Christo debent; angelos enim objective et effective tantum ut Deus beatificat, non meritorie sicut homo.

Vers. 21. — FILII, CUSTODITE VOS, vigilanter et sollicitè cavete vobis. Eodem modo verbum *custodite* accipitur, 2 Pet. 5, v. 17; *ASINCLACAS*, Græcè: *Ab idolis;* ab idolorum et falsorum deorum cultu; unde Syrus veritè: *Ab idololatriã;* in quodammodo ergo, ait S. Joannes, jam sciat quis sit verus Deus, à quo solo vitam et felicitatem æternam expectare debetis, nolite relabi, aut dellectere ad inanum deorum latram; licet enim ad Judæos christianos per Parthos et Assyrios dispersos scribat, ut initio Epistolæ diximus, multi tamen gentiles nuper ab idololatriã ad fidem conversis Judæis permixti erant, qui vel reliquiis superstitionis suæ mente retinebant, ut ait Didymus, vel certè ut neophyti nondum in fide tam radicati erant, quin faciliè in idololatriam recidere possent. Calvinus et sectarii sub idolis et simulacris sacras etiam nostras imagines à S. Joanne proscriptas voluit, quia generaliter est corruptela pietatis, ut ait Calvinus, ubi statua et pictura ad cultum eriguntur; non enim, inquit, tam faciliè ardebit aridum lignum carbone subjecto, quàm citò idololatria mentes hominum corripit dum illi

materia obijcit. Hoc tamen experienciã Catholicorum in fide instructorum constat esse falsissimum; non enim adorant ligna et lapides tanquàm deos, sed per imaginum picturam inspectionem, aut synodus VII, omnes qui contemplantur ad prototyporum recordationem et desiderium transeunt, illisque honorariam adorationem exhibent; unde imaginis honor, inquit, in prototypum resultat, et qui adorat imaginem, in eã quoque adorat descriptum argumentum. Beza verò offert hic epistolam quamdam B. Epiphani, in quã narrat se velum in foribus ejusdem ecclesiæ pendens discidisse, quia imaginem quasi Christi, vel sancti in eo depictam vidisset: sed Baronius, tom. 4, ad annum Christi 592, particulam illam epistolæ S. Epiphani ab hæreticis iconoclastis assutam esse multis argumentis probat, nec olim fuisse in illà epistolã ad Joannem Hierosolymitanum, quam D. Hieronymus in Latinum

veritè; deinde, licet S. Epiphanius id reverè scripsisset, videtur tamen loqui de imaginè quãdam deformi, ita ut dubium esset an Christi vel alterius sancti, an falsi alicujus numinis foret. Beda idololatriam, à quã S. Joannes hic cavendum monet, ad tres etiam metaphoricas idololatrias, hæresim, avaritiam et luxuriam extendit: hæretici enim sua phantasmata, avari pecunias, luxuriosi voluptates, tanquàm simulacra adorant; unde apostolus Paulus, ad Coloss. 3, v. 5, avaritiam simulacrorum servitatem appellat, et ad Philip. 3, v. 19, ventrem esse luxuriosorum et intemperantium Deum dicit idem Apostolus. Hæretici Saturno, avari Pluto, libidinosi Veneri, gulosi Baceho, quasi sacrificant. AMEX, sic fiat, et Deus det ut vos à simulacris custodiat; vel certè ista clausula ad omnia, quorum custodiam tota Epistola commendavit, referri potest.

IN EPISTOLAM CATHOLICAM II B. JOANNIS APOSTOLI

Argumentum.

Hanc et tertiam Epistolam olim quidam putaverunt non esse Joannis, sed ejusdem alterius Joannis, cognomento Senioris qui Ephesi etiam habitavit, et cujus in suis opusculis sæpè meminit Papias, hujus Joannis Senioris, non autem Joannis, ut putat Beda, discipulus; unde cum auctor secundæ et tertiæ senioris se vocet, conjectaverunt hunc Joannem apostolum harum Epistolarum fuisse scriptorem. Hanc etiam opinionem sequuntur Erasmus et Cajetanus. Sed generalis Ecclesiæ consensus S. Joannis apostoli Epistolas esse ostendit, inquit Beda, qui etiam ex similitudine styli et sententiarum cum Epistolã à S. Joanne idem colligit. Certè vetustissimus Tertullianus, cap. 33, de Præscriptionibus, eundem Apocalypsis et duarum istarum Epistolarum auctorem esse significat; quod plurimis testimoniis ac argumentis Pamelius in Notis ad illum locum confirmat. Auctorem verò Apocalypsis non alium Joannem quàm apostolum aperit testatur idem Tertullianus, libro 5, cap. 14, et lib. 4, cap. 8, adversus Marcionem; unde Clemens Alexandrinus Origenis præceptor et Tertulliani contemporaneus, et Didymus Alexandrinus Hieronymi magister, breves commentarios in has duas postremas Epistolas tanquàm S. Joannis conscripserunt; unde Beza, et plurimi sectariorum eas tanquàm legitimas admittunt.

Argumentum secundæ Epistolæ hujus est gratulatio quã Electæ nobili et pie feminae de suorum filio-

rum fide et probitate congratulatur, et simul adhortatio ad perseverantiam, et hæreticorum Basilidianorum fugam, qui negabant Christum in carnem venisse; unde Epistola familiaris est, sicut et tertia. Ideoque non propriè vocari possunt catholice, sive universales, quales sunt et vocantur Epistola Jacobi, duæ Petri, prima Joannis, et una Judæ, quæ ad nullum particularem hominem vel urbem, ut S. Pauli Epistola, sed ad multos universaliter sunt scriptæ. Hæ tamen duæ accensentur primæ Epistolæ Catholice S. Joannis propter auctorem eundem; ideoque septem Epistolæ catholice vulgò numerari solent, eum tamen reverè sint tantum quinque.

Videntur autem scriptæ hæ Epistolæ Ephesi in Asiã Minore, ubi senectutem suam Joannes transegit, ut in libro de scriptoribus ecclesiasticis Hieronymus narrat; unde verisimile non est feminam Electam, ad quam scribit, habuisse Ephesi, ut Bivaricus commentator Flavii Dextri, ad annum Christi 103, scribit, quia ad civitatem externam, in quã S. Joannes non habitabat, Epistolam missam fuisse ex versu ultimo patet. Fortassè ergo Babylonem missa fuerit, cum Clemens Alexandrinus Electam feminam Babyloniam fuisse scribat; aut certè potius in aliquã civitate Asiæ Minoris non procul ab Epheso habitavit, cum S. Joannes senex jam et decrepitus se eam invisurum, et ore ad os loqui speret, ut ex versu 12 patet.